

# EMPORDÀ FEDERAL

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.  
Fora, 1'25 „

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Atministració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÉS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 17 Juny 1911

Núm. 12

## MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la  
**FARMACIA CUSÍ**  
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA  
Y D' ACER FLEXIBLE  
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

## GRANS MAGATZEMS



## PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIÓ

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria \* Genres de punt  
Camiseria \* Corbateria \* Elastics  
Cinturons \* Lligues-Cames  
Mocadors \* Bisuteria \* Depos-  
sit i venda de vellut de les princi-  
pals fàbriques \* Perfumeria, etc.

SASTRERIA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13 PRESÓ, 4 FIGUERES

## LES NACIONALITATS

El meu amic Vergés, desde «La Razón», intentant combatre seriosament l'Unió Federal, analisa la nostra doctrina, i, sobre les nostres afirmacions nacionalistes, escriu lo següent:

«Siendo la nacionalidad catalana patria de los catalanes, la de los andaluces será la nacionalidad andaluza, la nacionalidad gallega, la patria de los gallegos, etc. Y teniendo el hombre, según la doctrina catalanista, solo una patria, España, suma de varias, no será la patria de nadie. En consecuencia, aspirar al reconocimiento de la nacionalidad catalana, es aspirar á la anulaci6n de la nacionalidad española.

Los republicanos que tienen por lema Patria, República y Autonomía, no aceptando, como suponemos, las conclusiones sentadas, no podrán entrar en la fusi6n que se conoce con el nombre de U. F. N. R.»

Els que no admetin aixó, ¿que haurán d' admetre? anemho a veure:

Dintre del territori de l' Estat Espanyol no sabem que existeixi la tal *nacionalitat espanyola*; lo que es innegable que existeixen son varies nacionalitats. Naturalment, que essent aquestes nacionalitats dintre del territori espanyol, son totes elles espanyoles; hi ha doncs, no una, sino varies nacionalitats espanyoles. Entre aquestes, la mes coneguda es la castellana; i es també ben vigorosa la nostra nacionalitat catalana.

Lo que hi ha, es que, durant molts anys, la nacionalitat castellana, imposant-se en lo polític sobre les altres, semblava que havia acabat per ser ella l' única nacionalitat espanyola.

L' existencia d' un sol Estat, pera tot Espanya, essent aquest Estat dirigit i administrat per gent de nacionalitat castellana ha donat l' apariencia d' una sola nacionalitat castellana.

En Pi Margall, i amb ell tots els federals veritables, reconeixent la coexisten-

cia de varies nacionalitats espanyoles, per aixó varen proclamarse federals. Precisament, el principi federatiu es aixó que tan alarma al meu amic (que també 's nomena federalista), o sia: el regoneixement de les distintes nacionalitats i cada una d' elles organisaða en Estat autonom.

Doncs, si ara, el meu amic s' espanta davant l' idea de la coexistencia de varies patries espanyoles, essent aixó de la patria una cosa tant indeterminada (i que tan poc deu haver de preocupar als que aspirém a transformacions radicals), ¿quant mes no l' haurá d' almar la coexistencia de varis Estats espanyols? Perque la federaci6n espanyola, tal com la descrivia en Pi, ens conduirà a la constituci6n d' un Estat catalá amb poder executiu catalá, parlament, poder judicial catalá i catalana será la llengua oficial dintre de Catalunya.

¡Aixó es el federalisme! perxó nosaltres som tan federals!

Doncs el qui no pugui admetre l' reconeixement dels varis pobles espanyols i no vulgui l' anulaci6n d' una *nacionalitat única espanyola* que no te existencia real, haurá de proclamarse partidari de que una de les nacionalitats espanyoles reals prevalgui contra les altres, haurá de proclamarse unitari, uniformista... Espero donchs que l' amic Vergés em dirá si aquet sistema uniformista o unitari es el *federalisme* dels radicals.

JOSEP BARÓ.

## PAPERS MULLATS

Segons l' article que dissabte passat publicava «La Razón» parlant de l' Esquerra Catalana, resulta que 'ls radicals son mes federals que nosaltres i que les Bases de L' Unió nostra, son poca cosa al costat de les afirmacions del partit de 'n Lerroxx.

Quan en Pi Margall era viu, i encare mes tart quan encare l' Partit Federal no havía ingressat en la Solidaritat Catalana, en Lerroxx, en les seves propagandes i am la seva acció va procurar treure 'ls federals del seu partit i apartarlos de la seva doctrina concreta pera ferlos ingressar a una unió republicana de doctrina indeterminada. Tots ens en recordém d' aquelles propagandes: «primer procurém implantar la República, després ja discutiran les Corts com ha d' esser aquesta República.»

Ara que 'l antic Partit Federal es fusio-nat en l' Esquerra Catalana, en Lerroxx aprofitant l' apariencia d' haver quedat sola la bandera federal, en el primer discurs que li ve a tom proclama que 's fa seu el programa federal. Després d' haver predicat tant de temps república indefinida aixecarse un día de bon humor i tot d' un cop anunciar que *ara el programa de 'n Pi es nostre*, aixó no pot inspirar confiança a ningú. Els partits democratics confeccionen els seus programes per medi d' assemblees. ¿En quina assemblea el Partit Radical Lerroxxista ha deliberat i acordat ferse seu el Programa Federal? - Apart de tot aixó, ja hem dit altres ve-

gades que la característica de 'n Lerroxx (i personalisem en en Lerroxx perque tenim la creensa de que la seva voluntat es l' única soberania dintre del partit radical), la seva característica, es doncs, l' oposició al sentiment catalá i a l' acció catalanisaðora que 'ls intelctuals del nostre poble realisen desde fa alguns anys. Per aixó les paraules Autonomia, Llibertat, en llabis d' un home que vol ofegar l' ideal de vida propia del nostre poble, quant mes fort les pronuncia menos les podem creure.

Dit aixó, seria puerilitat entrar en comparacions entre les nostres Bases de l' Unió i la doctrina d' un partit sense programa veritable ni sense altra voluntat que la d' un quefe indiscutible. I per damun de tot s' ha de tenir present que l' partit radical, tant com sigui lerroxxista, sols s' ha de judicar en l' aspecte de la moralitat; o sino semblaria que hem perdut la memoria i l' enteniment... Entre moltes altres coses, cal recordar que 'l fallo de 'n Pau Iglesias i l' Azcárate encare 's ferm.

An en Lerroxx, mes que un programa, lo que li fa falla es un certificat de bona conducta política.—J. B.

## NO VOLÉM EL PRESIRI

¿Es que som masells?

Fa vergonya lo que passa entre nosaltres ab la qüestió del presiri. L' iniciativa entusiasta del nostre Batlle va cristallisar-se en el nomenament d' una comissió abolicionista, ab un be de Deu de presidents, vis idems, tresorers, etc., etc. Tot-hom se contentá en llegir i comentar satisfactoriament l' interpelació Salvatella, i el brillant parlament del nostre diputat s' ha convertit per l' esperit ensonyat de la nostra gent en balsem d' adormidera quant deb'a esser el primer tret, la pri-

mera topada de la campanya que deu empendres per la dignitat i per la honra del nostre Empordá.

Ni els periodichs locals nan destinat a una qüestió tan important l' espai degut, ni les plomes dels ciutadans s' han esgri-mit ab fe, mogudes per la dignitat ofesa. Es que som masells? Es que ja no 'ns queda una engruna de vergonya a perdre?

L' existencia de un presiri al mitg de la nostra plana riolera es un insult qu' els governs centralistas han inferit an aquesta terra neta, mare de gent valenta i fran-



ca, *hostal del treball i sa alegria...*

Lo qu' els pobles cultes d' Europa han considerat perjudicial o atentatori a la civilització del Marroc... Espanya s' ho posa a casa, ho instala a dintre la metròpoli a l' inrevés de les altres nacions que, com França, ho destermen a les colònies fent qu' alhora s' eviti l' infecció de les regions honrades i facilitant la dignificació del delinqüent instal·lant-lo ab ses famílies i obligant-lo a cultivar la terra per guanyar el pa com la gent de be.

I lo que fan els altres pobles de la terra no podem fer-ho nosaltres? Si no ho fem, on serà perquè no poguem, serà perquè no serem dignes de fer-ho.

Si tots els ciutadans figuerencs i tota la gent de l' Empordà compreguessin la malura qu' ens amensassa, no restarien creuats de braços, muts y quiets com cossos sens ànima. Desde la clase treballadora que veu acaparada pels presitaris la tasca que donava el pa a sos fills, fins als hisendats que veuran depredades llurs propietats, tothom està interessat en la desaparició del presiri... I davant de tothom, qué son, els quatre petits botiguerets que medren, ben miseriosament per cert, de l' existència de la taca infamant?... Jo voldria sapiguer, si no vivien, abans de que fossin concitadans de 700 presitaris...

Que debem fer?... Treballar, treballar fins a arribar a un alsament espiritual de tot l' Empordà, fins a lograr qu' arreu de Catalunya no 's parli del nostre presiri sino ab indignació i ab protesta contra els governs de Madrid... Debem treballar perquè ningú d'entre nosaltres s' atreueixi a parlar en pro del presiri sense que la rojor somi a sa cara.

Debem treballar per fer-nos dignes de la lliberació honrada del nostre Empordà.

El nostre treballar no ha de ser la fogaerada d'un poble irreflexiu, ans al contrari, el nostre treballar ha de esser constant i seguit, incansable la nostra protesta, serens els nostres planys, dignes de la justícia que porta la nostra causa. Cridem als pobles de l'encontrada, i als nostres germans d'enllà de França anem-hi a dir-lis lo que serà l'Empordà temps a venir si no ens ajuden a protestar, a treballar per l'abolició del presiri.

Si això no fem, no protestem mai mes de qualsevol atentat a la nostra dignitat, declarem nos masells, siguem per sempre mes vençuts i preparem nos a escoltar dels nostres fills el sarcàstic comentari que posaran a la nostra impossibilitat... Com voldrem exigir l'honoradés a uns fills de pares masells?

GIANNOTTI.

### Qui vulgui religió que se la pagui

Transcribint una part de les Bases de l'Unió Federal Nacionalista, al traduir-les

## IMPRESIONS d'una excursió d'hivern al Canigó

*Guia del excursionista.*—Itinerari d'hivern: De Figueres a Perpinyà y de perpinyà a Prades; fer nit a Prades; sortida de Prades de cinc a sis del matí per arribar al Chalet-Hotel del Canigó de quatre a cinc de la tarda; del Chalet-Hotel al Pic del Canigó, anar y tornar, de sis a set hores; retorn del Chalet a Prades, 4 hores.

Altura del Chalet-Hotel del Canigó 2200 metres sobre el nivell del mar; altura del pic de Canigó 2790 metres.

*Guia.*—Sauveur Saporte, gerent del Chalet-Hotel del Canigó, Route Nationale, Prades.

Cost aproximat de l'excursió, dos persones, 70 a 80 pessetes; tres ó quatre, 60 a 70 pessetes.

L'època millor pera fer una excursió d'hivernada al Canigó, es el mes d'Abril; al Abril hi ha amagatzemada tota la neu de l'hivern que tot just llavors comensa a fondrer; es per lo tant quan aquesta porta millor, i es al Abril quant els dies son mes llargs i se t'ova mes bon temps.

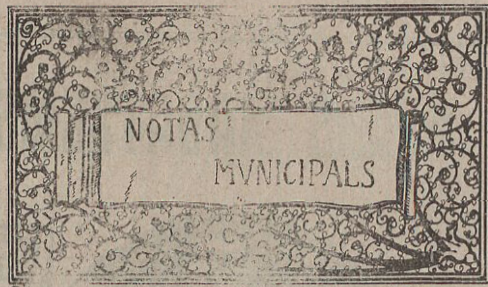
Sortirem de Figueres a la una de la tarda; l'expres mos portá ràpidament a

en castellà, un articulista de «La Razón» va capgirar un concepte del nostre programa sobre la qüestió religiosa.

...«trabajaré, escriu «La Razón», para resolver jurídicamente las relaciones entre el Estado y la Iglesia sobre la base de SOSTENIMIENTO DEL CULTO PARA SUS ADEPTOS.»

La traducció fidel es aquesta: *sostenimiento del culto POR sus adeptos.*

De manera, que si per això, l'articulista aludit, no era dels nostres, desde ara ja pod anar a inscriure al Centre Federal. I tingui el convenciment de que servirà millor allí la causa de la llibertat que no pas a les ordres del quefe que ara té. Essent dels nostres comensará per no tenir-ne de quefe... i això, ja es un pas cap a la llibertat.



Sessió del Ajuntament del dilluns dia 12 de Juny.

Presideix el Sr. Carbona assistint-hi els regidors Srs. Teixidor (Joan), Moncanut, Pairachs, Verdaguer, Vilanova, Cortada, Quintá, Guillaumet, Teixidor (Jaume) i Rovira.

S'aprova un dictamen concedint permís pera colocar un lletrero en la columna del llum de la Plassa de Pi Margall.

Com a resolució de les corresponents instancies es dona permís: pera un diposit de bestiar, a Emili Oliveras; pera obrir el sòl d'alguns carrers prop de la Plassa Pi Margall a fi d'adobar la canonada de l'aigua, a Ferrán Elias. Pera realisar algunes obres, a M. Rosari Aloy, a Farriol Malagelada, a Joan Junyer i a Joan Moragas.

Es dona compte de que'l Resguart de consums ha efectuat les següents aprehensions:

A Pere Calverol d'Espolla, un bot de vi.  
A Joaquim Savall de Llers, 4 litres de vi.

A Dolors Rígau de Llers, 11 kilos oli.

Després d'haver-se aprovat varis articles del projecte d'Ordenances, l'Arcaide dona compte d'una petició que li han fet referent als enterros dels soldats acordant-se atendre-la en lo posible. El president de la comissió de Foment dona algunes explicacions respecte la colocació de làmpares elèctriques.

### Cap a la supressió dels consums.

Demana la paraula el Sr. Moncanut i diu que, acostant-se l'època de la confecció dels presupostos i havent-se aprovat la llei de supressió de l'impost de con-

sums, l' Ajuntament, que està format per individus tots ells partidaris de la supressió de dit impost deuría estudiar la manera de fer els presupostos de l'any vinent, suprimint el referit impost am arreglo a la nova llei.

El senyor Teixidor (Jaume) se declara també partidari de lo exposat per el senyor Moncanut pro, observa que la comissió d'Hisenda es trova actualment sense president, i creu que per una reforma tant important es imprescindible l'ausili del president de la comissió.

El senyor Carbona, manifesta que creu possible que'l president pugui tornar aviat a pendre part en les tasques de la Corporació.

Els senyors Cortada i Teixidor (Joan), se manifesten de conformitat am lo exposat i fant indicacions pera que col laborin en l'estudi de la supressió dels senyors Contador i Secretari; queda acordat aixís aixecant-se la sessió.

## Com aquell qui fa noveles TARDES D'ISTIU

«Aquestes tardes d'estiu, me fan pensar sempre amb aquelles hores, també de tarda d'estiu. Te'n recordes?»

No se quina festa era; la taula havia estat ben provehida, el café havia posat en els nostres nervis una excitació de somni i havien baixat al jardí. Jo, un noi, un home, i tu, una noia casadora. I erem sols! Quantes vegades, tu, lo mateix que jo, haurás pensat en la magnitud de la nostra ignoscencia, l'ignoscencia dels nostres cossos sino de les nostres imaginacions. Varem passar allí tota la tarda, enrahonant sempre; de lo que diguerem no podria escriurem amb certesa ni un sol mot. Han passat anys; pro'm recordo, com si fos ara, del vestit que portaves, del teu pentinat, de l'expressió de dolcesa y d'amistat infinita dels teus ulls, del moviment dels teus llabris, de l'impressió que'n el meu esperit produien la blavor del cel, la remor del fullatge, el so de la teya veu....

Tal vegada, en els brassos d'un alert home, haurás conegut allà hont acaben les indefinibles sensacions que, aquells dies, en el fons dels nostres sers sentirem neixer. A mí, quan hi penso, me sembla impossible que aquelles hores no hagin de tornar mai mes; que no sigui jo qui 't transporti d'aquell mon de llavors, d'ilusions i de somnis, al mon de realitats qu'are vivim, i que jo tant estimo....»

Aquestes ratlles, jo les escrivia en una tarda de festa del mes de Juny. Assegut vora la finestra de ma cambra, veia el camp, el fullatge vert, alegre, i enllà, les montanyes. El sol, batia demunt la terra, daurant les parets i les teulades, i la

I interiorment reptaba durament a les classes directores de l'Empordà, prosaiques, supines, amigues de goigs banals, despossehides d'ànima y de sentiment.

El tren enfilá el túnel de Vilajuiga y les cabories s'esvahiren depressa al trobarme entre horitzons tancats y montanyes pelades; la mar blava me crida desseguit a un altre ordre d'idees mes falagueres i el front s'asserena, acariciat per l'oreig fresc que de la mar pujava.

Arriarem sense contratemps a Perpinyà, pujarem desseguida al tren de Prades i a les cinc de la tarda baixavem a l'estació de l'hermosa vila ajeguda majestuosament al peu del Canigó, després d'haver contemplat llargament desde'l tren, illuminada pel sol cayent de la tarda, la soperba montanya que de lluny se presentava enigmática i imponent ab sa blancor impecable, brillant als raits oblicus del sol de la posta com un immens espill.

El valent guia Saporta, mos esperava já; lo primer que l'hi preguntarem fou si l'endemá tindríem bona jornada, a lo que contestá afirmativament, y s'esvahiren ja bon xic les angunies qu' en el tren, davant de tanta neu com veyem per les

vida's manifestava am tot el seu esplendor.

Cap al tard, vaig sortir de casa vestint la millor roba de la calaixera, les sabates enxarolades.... Em sentia l'adolescent enamoriat d'altres temps. Rambla amunt, rambla avall, passava per el meu costat aquell be de deu de dones guapes; ja veia uns ulls negres i grossos de mirada fixa voltats d'un cercle moradenc, revelació d'una femenitat apassionada, glatint-me'l cor sols de pensar en el defallir d'aquella donzella en l'hora suprema de l'amor; ja veia una tela de bells colors resseguint am tota la justesa possible unes curves encisadores.....

En els ulls apassionats, en l'oneig de les curves femenines, en les cares somrirentes, arreu la juventut i la vida regnaven com a mostra de la seva divinitat incontrovertible.

FRA FILIPO.



CASANDRA de B. Perez Galdós.

Com ja diu l'autor en el proleg, aquesta obra es un assaij de la comedia-novela o novela-drama. Per això, sens dupte, tal com la va escriure en Galdós es irrepresentable. La companyia Comes ens en va servir un fragment ja que's *puliren nada menos* que dos actes.

De totes maneres, l'obra es regoneix escrita ab el peu forsat de que resulti anticlerical i entussiasmi a la galería, aixis es que artisticament no sembla den Galdós.

Els actors, mes malament que be.

R.

ZAZÁ, de P. Berton traducció d' en Carles Costa i J. M. Jordá.

Heu-vos aquí una de les obres teatrals que més han sigut titllades d'inmorals per els esperits raquitichs. L'espai d'una nota teatral no es a proposit per parlar ab la deguda extensió de la moral teatral. Debem circumscriurems a manifestar la nostre opinió personal: tot lo que artisticament no es hermós, es esencialment fals i genuinament immoral perque perverteix el gust del public, per lo tant, la moral única, perfecta i eterna es l' harmónica compenetració de la veritat i de la bellesa. *Zazá* assoleix la perfecció de la obra artística alhora que reflexa d'una manera verídica la vida mateixa i per això nosaltres considerem a *Zazá* com una obra perfectament moral.

Portar a l'escena una *divette* de café-concert treta del natural i observada fina-

altures s' havien apoderat de nosaltres.

Distribuïrem les hores per l'endemá, ferem la llista de la minestra que 'ms calia, acabarem d'arreglar algunes petites coses que faltaven, i sortirem a passejar per la vila a fruit de sos frescos alentorns i de ses belles passejades, i contemplarem de mes aprop i un cop més, el Canigó illuminat pels darrers raits de sol; ses fondalades semblaven mes tenebroses i sos cims mes espirituals, a la llum del crepuscle; les taques fosques dels abetars, les escarpadures de sos cingles, donen una impressió de forta grandesa al considerarlos ab atenció; en aquest' hora l'impressió era mes severa, mes emocionant i fins un poc tétrica.

L'endemá matí, habillats convenientment, el sac ple de minestra, calats ab les sabates ferrades, un bon bastó i les moletieres ben subjectades, emprenguerem a les set del matí la marxa cap a'l veí poble de Taurinyà, amagat ja en un dels replers de la montanya.

J. CUSÍ.

(Continuará.)



ment i presentarse-la com una dona de cor que s' enamora i veu buïlada sa passió sincera, no te res d' immoral. Aquell drama íntim qu' es desrolla en el cor d' una dona per *cocotte* que sigui no serà mai indecent. Les escenes realistes en qu' ens presenten els medis qu' usa Zazá per conquerir l' home, son arrancades de la vida real i aquells medis son els mateixos que desde qu' el mon existeix, usa tota dona enamorada, i pot esser en les dones com Zazá son mes espontànies i menys hipòcrites. Aquelles escenes qu' algú haurá trobat crues, i aixó que la companyia Comes les presentá ben pudicament mancades de color, eren indispensables per arrodonir el personatge al entorn del qui evoluciona la obra.

Creiem doncs que Zazá no te res d' immoral, perque l' estudi psicológic artísticament presentat i sincerament reproduït d' un tipu' humá i sugestiu, no pot ferir a la moral serena.

De la representació en parlarem ab tons de censura per la tallada d' escenes —aixó si qu' es immoral— que com la del piano del tercer acte, son d' un sentiment exquisit i ens robaren dolços instants de fonda emoció. En Comes discret com de costum, la bella Adamuz discreta també quant no plora ni riu; els demés passables.

El públic escás malgrat esser estreno i no pas de poca importancia.

#### LA REINA JOVE d' Angel Guimerá

La fonda veneració que sentim per el gran poeta de Catalunya ens obliga a una sinceritat pot esser excesiva, al judicar les seves obres. L' estimém tant l' obra d' en Guimerá que voldriem que sempre assolís aquell estat de perfecció que sols els génis com ell poden conquerir.... Aquestos nostres anhels ens feren se: tir una gran recansa al veure *La Reina Jove*, la darrera obra de l' eminent poeta, que la companyia Llorente—Vinyas—Blanca tot viatjant-la arreu de Catalunya vingueren el passat dijous a estrenar-la a Figueres.

*La Reina Jove*, el drama romántic d' en Guimerá, artísticament considerat, el creiem una de les seves obres mes fluixes. Pot esser l' éxit de públic obtingut a Barcelona per les traduccions de *Juventut de Princep*, *Educació de Princep*, etc., varen encomanar a Don Angel l' afició per aquella especialitat, empró el gran poeta viu lluny dels bategs del poble i de les corts reials, per encarnar-se ab el seu modo d' esser; per aixó la majoria dels tipus—exceptuant en Jan Taleia, el mes complert de l' obra—resulten falsos, veritables *marionettes*, moguts per la trassa i el talent del nostre poeta, sempre mestre de l' art escénic. En Guimerá no ha fet obra de poesia, malgrat son temperament i sens dupte contra la seva intenció. *La Reina Jove* ha resultat drama de galeria, de gros públic facilment entusiasma- ble. Aixó no vol dir qu' el fondo humá i de tolerancia que porta l' obra no sigui digne d' aplaudir-se.

Dels actors, exceptuant en Vinyas en son paper de Jan Taleia i la Sra. Paricio en el de Duquesa de la Fondaina, els demés no passaren d' una vulgaritat ben impropia d' una companyia que s' anomena de *primer ordre*.

#### ELS ZINC-CALÓS per Juli Vallmitjana

Es un aigua-fort impresionista molt ben ensepegat. El *Cigaleta*, un *xavó* fill de *batus* castissos i *barbalós*, *camelá* una *xivi* molt *barbí*, la mosseta del Saloma qu' es un *busnó entreveusat* que trafique- xa ab *xuquelets*.

Aquets amots donen llog a una lluita de races, fonsament observades per en Vallmitjana que's un *manu* qu' *habilla* talent i ens *adinya* unes escenes molt *barils* demostrant-nos que *xamulla carolanyis*. El public no hi *subinyá* pas i quant *s'atxalá* cap a la *quer* per anar a *clapar* estava ben satisfet.

La representació mancada de color, d' ambient i d' entonació agitanada.

JORDI ERIN.

## DE LA CIUTAT

### La «Cruz Roja»

Segons ens comuniquen. el resultat de la funció que a benefici d' aqueixa entitat, tingué lloc a la «Sala Edisson» el dia 7 del corrent juny, fou el següent:

Ingressos. . . . .	232'80
Gastos. . . . .	36'50
Benefici. . . . .	196'30

que's destina á l' adquisició de material de botiquí, a la compra d' una lámpara de desinfecció domiciliaria, i construcció d' una estufa de desinfecció, qu' estará a la disposició del públic en l' estatje de la Corporació.

¡Ben bonic!

### La professó del dijous

Cada any ens sugereix la mateixa reflexió la diada del Corpus; Religiositat poca: rutina molta encare, pro ab tendencia a disminuir.

Les dugues dotzenes d' homes que hi van, son els mateixos de sempre. Algún, aburrit, deixa d' anarhi, pro de nous no se 'n hi veuen. No puja jovent disposat per aquestes coses. Hi han hagut molts trevalls pera trovar una dotzena de minyons aptes pera portar el tálem.

Are, de quitxalla demanin. Els Maristes ne portaven un llarc estól, en el que s' hi veien molts fills de republicans i furibonds anticlericals, subdits d' aquell que volia *alzar el velo de las novicias*, i correligionaris dels que a Barcelona, cremaven iglesies i convents al engrós. Aqueixos Maristes no deuen mirar gaire prim: la qüestió per ells es fer propaganda. Dihem aixó perque en les seves rengleres hi ve- gerem molts nens, que son alumnes d' altres Col-legis d' aquesta ciutat.

Els balcons endomassats molts (per alló de la botiga.)

De hi anem donant greix, i després cridem contra les seves desmasies.

### Franca encaixada

Hem tingut el gust d' estrenyer la ma an el nostre volgut amic i company de juvenesa n' Arthur Balot, qui, junt ab sa gentil muller, han estat de pas per Figueres, formant part de la companyia ambul- lant qu' ens ha donat a conèixer «La Reina Jove» i «Els Zin-Calós.»

### S' ha de adobar

No sabém a qui tenim de dirigir la queixa.

A la carretera del Castell hi ha un pal de telefon que s' ha trencat varies vegades, i cada vegada l' han anat clavant per allí hont se trencava. Ara está clavat a un metre del sòl, en disposició de que la mainada 'l fassin servir de *trapecio*, i un dia tinguém de planyer algún accident.

¿No podría arreglar-se?

### Del Teatre Municipal

#### Per la ortografia

El senyor Alcalde hauría d' ordenar que 's dongués una repassada al teló d' anuncis del Teatre Municipal, ja que hi figuren algunes faltes d' ortografia, que no fan cap bon efecte.

Además de corretgir-les, potser fora convenient establir, en lo successiu, la previa censura, com se fa ab les inscripcions del Cementiri.

#### Per la cultura

També fora convenient que 's recoma- nés energia als agutsils municipals, qui tenen a son carrec la vigilancia al Teatre, i que s' apliqués algún correctiu als que s' empenyen en no ferlis cas.

Perqué diu molt poc en pro de la com- postura figuerenca que, durant les repre- sentacions se senti mes als contertulis d' alguns *palcos* que als comedians.

#### Ja ho sabíem

Un lerruxista, un dels comptats lerru- xistas que tenim a Figueres, deia ahir, tot justificant el seu entusiasme per «La Reina Jove»: «Basta que una cosa no si- guí del agrado dels *mascles*, per agradar- me més a ne mi.»

Efectivament. Sols, essent *per esperit de contradicció*, es compren que un lerruxista estigui conforme ab alló que 'l nostre Guimerá posa en boca den Rolant: «Mai matar aixís. Trevallar de dia i de nit pera guanyar voluntats, prou. Pero matar: assassinar?»

Que tant debó aquell dia puga renovar- se tot sense que costi una gota de sang.

I que no hi pensarás mai mes en gani- bets ni en revolvers, ni en matar á ningú. Fes per matar les males idees al fons de les ánimes, fent veure que ho son de do- lents. Trevala per acostar als homes los uns al altres, mostrant, ab exemples que sien veritat, lo perjudicials que son les monarquies.»

### Una institució figuerenca.

En cartells i periodics hem vist aques- tos días (i la falla d' espai no 'ns ha per- més ocupar-nos-en mes aviat), que 's volfa atentar contra lo que 'n podriem dir una institució figuerenca. Ens referim al nom del *Entrebanc*, nom insubstituible que va associat a la persona del Arturo i que un esperit profá ha volgut cambiar per un altre mot adotzenat i foraster.

Com era d'esperar i contra de lo que diuen els retols oficials, l' *Entrebanc* será *Entrebanc* i l' Arturo el seu profeta.

### Alarma de foc.

En els tallers de Maquinaria i Fundició d' els senyors Sala i Fita, degut a n' al- guna guspira del forn, va cremar-se al- guna cosa, que pogué apagar-se a temps, essent escasses les perdues.

### Trinxeraires.

Algun dels vehins d' una plassetta qu' es trova cap al extrém del carrer Magre, se queixen de veurer desaparèixer tot sovint les gallines.

Ahir anava a sucseir una d' aquelles desaparicions quant foren vistos uns bai- lets que resultaren esser de families dels presitaris.

### Ja fugirán...

Es molt natural. Si no tenen altre cosa que pensar...

Encare que, no se n' ha parlat gaire per que sembla qu' el *santo y senya* es no dir rés, no fa gaires dies que algún reclós buscaba la porta, sens poder conse- guir-ho.

Ha sigut pres á Barcelona per suposa- da intervenció en un *timo* de 26.000. pes- setes en Ramón Llord, llicenciat fá poc temps de nostre presiri.

Llegim:—Ceuta. «El Sr. Cadalso con- tinúa sus trabajos relacionados con el traslado de los penados á la Península.» Ja reberém.

### Obituari

El fill de nostre amic i correligionari Pere Pi Sunyer ha mort a Barcelona.

Era el Doctor Pi Morell persona d' exe- lents qüalitats com a home i com á metje. Al fer públiques aquestes, es ajuntant nostre condol á n' el de tant volguda familia.

Tenim noticia de que 'l President de nostre Comité, en nom del partit, també ha fet extensiva la pena.

### Conseqüencies del Presiri

Cada día mes s' irán veyent els perju- dicis qu' el Presiri ha de portarnos; i les escenes desagradables que ja 's venen succehint irán multiplicantse fins a cam- biar la característica de nostre comarca empurdanesa.

En un establiment de begudes, no fa molts días, el matrimoni qu' el regenta se veijé maltractat per un parell de males *pintes* una d' elles sortida del Presiri.

No hi ha perqué reproduir l' escena d' insults i males paraules que aquelles bo- ques vomitaren; nostres llegidors s' en farán carrec recordant solsament aquella escena del «Pobre Valbuena» en qu' el *pinxo* diu: «A usted le restan veinticuatro

horas de existencia... ni más ni menos...»

Si be es cert que la policia cumplí am son deure endresantlos a la presó, no es aixó lo suficient pera evitar escenes que mai havia presenciat el nostre poble.

### Parlém dels gossos

Aquet día en un dels carrers de vora l' Estació, un gos mossegá a una cria- tura.

Sortosament sembla que l' animal no era pas rabiós.

De tots modos l' espant hi fou.

¿Que 'n opinen d' aixó els senyors que 's planyen de les boles venenoses?

\*\*\*

Els frares dels Hostalets ne tenen un no pas petit, que per lo vist, i ab perill dels vianants el deixen correr per la ca- rretera.

Aquet día un nostre conegut que per allí devant passaba, se veijé escomés per aquesta bestiassa que tot aborantlo l' acompanyá bon tros carretera avall ab actitut poc tranquilisadora.

Está bé que criin gos, pero qu' el guar- din.

### L' etern problema

En un establiment de la Rambla dos tranquils anaren a atiparse-hi fent també provisió de tabaco per la setmana, ne- gantse després a pagar el gasto.

Intervingueren els Serenos que, com- pensant el deute, feren deixar per penyo ra un rellotje de poc valor.

### Els carros de runa

Quan erem uns marrecs, rient-nos de lo que llegiem en les obres de lectura de l' escola, anavem a fer de *niño malo* per els afores de la ciutat. I recordem que mes amunt de la plassa nomenada la Por- ta del Sol, en el marge de la ribera, del costat del camí de Vilafant, hi havia un clot que amb el temps han anat omplint am carretades de calsobra i terra.

Lo que avants era un fondo avui co- mensa a formar un turó ont els carreters s' hi desafien a veure qui'l farà pujar més. Si'l plan de l' Ajuntament es el de que alló sigui mes elevat que la carretera i formi un marge de gran alsaria, trovém que'ls carros fant molt bona feina. Però nosaltres, no compremem el paper que hi desempenyará el cimbell de calsobra; i dat cas que no fos intent del Municipi la erecció d' aquella torre de Babel sería molt entenimentat privar que'ls carros fessin mes pilot.

Igual cas passa en el lloc nomenat «fossos del carril» que aviat serán mura- lles.

### A Figueres també 'n passen.

El Sr. X, regidor (fa molts anys d' aquet succet) arrivá per una d' aquelles casualitats, a la categoria d' alcalde acci- dental.

Tan cofat n' estava d' aixó un de sos fills que al ferse una crida oficial, seguía constanment al *corredor*, i quant aquest havia dit alló de consuetut: *el alcalde accidental, Fulano de Tal*, el minyó va- nitós i satisfet, se girava envers el public qu' escoltava i deia, invariablement: *es el meu pare*.

\*\*\*

No's pensin que'l pare no fos tan es- pavilat com el fill. Ja n' era també.

Una vegada, en temps dels carlins, l' Ajuntament va acordar fer gestions pera instaurar un reflector al campanar, i va comissionat a uns regidors per que anessin a Barcelona a consultar la pensada a un enginyer.

Entre 'ls comissionats s' hi contava el nostre senyor... X, qui escoltava emba- dalit les técniques explicacions del engi- nyer. Pero, al sentirli dir que 's necessita- va un motor de 6 cavalls, interrompé re- solut:

«Anem, nois, ja 'ns ho podem deixar correr, ¿com els hi pujarém 6 cavalls al campanar?»



**JABON-CATALONIA**

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!  
FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES

**JUAN BOSCH, Figueras**

Calle Concepción, 8 y 10 Plaza Constitución, 16  
MARCAS REGISTRADAS \*\*\* PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE  
QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA

DE  
**Jaume Navarra**

Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERAS

Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas Juguets de totas menas

**RICART YMBERT**

Representant de Cicles Sanromá  
y de la Lámpara Z.  
Preu 2 ptes.



Eatins Brampton  
Maquinaria, Material  
y ventiladors eléctricos

DROGUERÍA

**Antonio Gimenez**

Artículos para la Fotografía

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

**CARLOS REIG**

Calle de la Rutlla, núm. 13, FIGUERAS  
Azufres, Sulfatos y semillas de selección imejorable.

ANTIGA Y ACREDITADA  
FARMACIA  
DE

**R. MARTIN**

(Sucesor de Deuloféu)

ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ  
DE

**J. GUILLAMET**

Mineral Cok y vegetal

CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS

Servey á domicili

Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Fábrica de Chocolates de

**PEDRO VIÑAS**

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

**Vasconia**

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

**J. Fonolleda Serra**

Barcelona

Unica casa que garantiza 'ls artículos en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

**Emili Senmartí**

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Paraiguas y sombrillas \*\*\* Perfumería del País y Extranjera  
Casa especial en novetats pera modistes.

PARA  
PAPELES PINTADOS  
CUADROS Y BATERÍA DE COCINA  
EN LA FERRETERÍA

DE

**A. COSTA FERRÁN**

Calle Nueva, núm. 3, FIGUERAS

TRANSPORTS  
DE

**BENET DEUSEDAS**

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERES

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

¡Agricultores i demás personas aficionadas en maquinaria!  
Passeu á veure nostres máquinas (fent comparacions ab totas las altres) i demaneu Catalécs.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,

**J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERAS.**

**SENYORES:** visitin els grans Magatzems LA CONFIANSA ahont hi trovarán les últimes creacions de la present temporada.  
**FILLS DE JOSEP MASSOT**

— Preu fixo en xifres conegudas —

**Botiga de calsat d'en MARTÍ CANADELL**

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS

Gran assortit de calsat de totas clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.

NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA

— PREUS REDUITS —

**Teatro Principal**

FUNCIÓN DE CINE PARA HOY DOMINGO

TARDE

**Gran programa de cine y una comedia**

NOCHE, Despedida de la Compañía, con el drama en 4 actos, LOS AMANTES DE TERUEL y la comedia en un acto, LA CUERDA FLOJA.

COLMADO  
COMESTIBLES

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA  
CLASE DE LICORES Y VINOS

**LA CUBANA**

Pulcritud y esmero en la confección de  
dulces y pasteles.

Recomiendo el chocolate Angelical vainilla.  
NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

PASTELERIA  
CHAMPAGNES

**JABÓN ALEGRET**  
CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES  
de **Carlos Alegret**

Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

**Grandes Almacenes**

DE

**Jaime Matas Hortal**

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras

Grandes surtidos de novedades para señora

EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC

Echarpes gran fantasia

Tules seda bordados para trages y para blusas

Especialidad en artículos para lutos.

— PRECIO FIJO —

**Sastrería La Bandera**

LEED Y OS CONVENCEREIS: Los precios que rigen en esta casa son casi la mitad de los que os cobran otras sastrerías por estar nosotros inteligenciados con una fábrica de Sabadell que semanalmente nos remite Novedades.

No olvidéis lo que acabáis de leer, como tampoco que desde esta fecha contamos con aumento de personal en el Taller y un excelente cortador de Barcelona para poder atender á la cada dia más numerosa clientela. Fijaos bien, trajes á mitad de precio

**“Daisy”**

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.

Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'25

Carga de recambio. 0'75

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN

Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Espay reservat per anunci de la Gran Farmacia  
y Laboratori de MIQUEL VIDAL, antes de  
J. MONCANUT, Carrer Presó, (Cantonada  
Ingeniers), FIGUERES.